

I

Introducció

La nit del 18 de novembre de 1905 se celebra a Barcelona un sopar multitudinari que commemora el triomf de la Lliga Regionalista en les eleccions del dia 12 del mateix mes. El sopar s'ha presentat els dies previs amb el nom que el farà famós, el "Banquet de la Victòria". A la sortida, els catalanistes s'enfronten amb els republicans, els seus grans rivals a les urnes i a la premsa, que no interpreten els resultats electorals de la mateixa manera i se senten agreujats per la vehemència de la celebració. N'hi ha insults, agressions físiques i ferits en un camp de batalla nocturna que s'ha estès pels voltants de la Gran Via, el carrer Balmes, la rambla de Catalunya i el passeig de Gràcia. El 23 de novembre, el setmanari catalanista i humorístic *¡Cu-Cut!* es dedica quasi monogràficament al conflicte del dia 18 i inclou un acudit que ironitza amb els militars i la paraula "victòria", que ha donat nom al banquet.

Dissabte 25 a la nit, desenes d'oficials ofesos per l'acudit assalten la impremta i la redacció de *¡Cu-Cut!*, als carrers d'Avinyó i Cardenal Casañas, respectivament, així com el pis de la Rambla on es reuneixen els redactors de *La Veu de Catalunya*, l'òrgan d'expressió periodística de la Lliga. Els llocs són saquejats i destruïts, i a la porta de tots tres es cala foc als papers i estris de fusta com una exhibició exemplar per a tota la ciutadania de Barcelona. La nit es fa molt llarga i torna a haver-hi escridassades tumultuoses, persecucions de grups amunt i avall de la Rambla, així com ferits civils a mans de militars armats.

Els fets d'aquesta darrera nit, i en part la violència de la nit de dissabte dia 18, precipiten opinions indignades i determinacions governatives sorprenents, com la decisió d'aquarterar la guarnició de la ciutat i passar a reprimir la societat civil barcelonina. Els dies següents, les casernes, el Congrés, el Senat i les cambres reials d'Alfons XIII són escenari de preses de posició eloqüents, amenaces i reclamacions de justícia o d'honor. El resultat serà, primer, la suspensió de les garanties constitucionals a Barcelona i, després, la preparació d'un projecte de llei que anhelaven els militars des de feia decennis, segons el qual es podria interpretar per la via militar fins i tot una crítica a l'essència patriòtica de l'Estat.

L'opinió pública nascuda contra aquest projecte, finalment concretat com a Llei de Jurisdiccions i aprovat en la primavera de 1906, s'afegirà al sentiment de defensa per generar un acord insòlit entre diverses tendències del catalanisme, carlins, republicans, ciutadans independents i tota mena d'entitats d'allò que després s'ha anomenat "teixit social català". L'acord es coneixerà amb el nom de "Solidaritat Catalana", que obtindrà diverses victòries electorals l'any 1907 contra els partits "dinàstics", liberals i conservadors, i contra la part dels republicans que ha decidit segregar-s'hi, tot seguint la visió particularista del contradictori Alejandro Lerroux.

La vida fugaç de Solidaritat Catalana no amagarà la importància del fenomen com a punt de referència per a futurs intents d'unió entre sectors polítics

catalans, de manera que “El Banquet de la Victòria” i “Els fets de *¡Cu-Cut!*” esdevenen desencadenants d’una reacció militarista i, alhora, referències d’origen d’un moviment catalanista original per la seva capacitat sumatòria. Les funcions de causa i de referència han aconseguit que els dos episodis hagin passat a formar part del seguit d’esdeveniments considerats com a decisius en la interpretació de la història de Catalunya dels inicis del segle xx. Així, emmarcats en l’anomenada “Crisi de la Restauració”, i afegint-ne les conseqüències forçades de la Llei de Jurisdiccions i el naixement de Solidaritat Catalana, han servit per exposar l’evolució dels moviments d’oposició enmig del model de Regeneracionisme posterior al desastre de 1898. De la mateixa manera, s’han interpretat també com a elements clau del continu de fets que abasta, entre alguns altres, el “Tancament de Caixes” de 1899, la victòria dels “Quatre presidents” de 1901, l’eclosió del republicanisme, les divisions dins la Lliga Regionalista, la violència de sectors anarquistes i la Setmana Tràgica de 1909.

És per aquesta funció decisiva que el “Banquet” i els “Fets” s’han considerat com a esglaons necessaris per comprendre una etapa, i tota la historiografia catalana s’hi ha referit en aquest sentit.

El que presentem a continuació és l’intent de convertir la imatge assumida i captada veloçment de dos episodis molt concrets, en una sèrie de fotografies fixes que ens permetin descobrir els detalls gens menyspreables de la crisi d’un model, de la voracitat del militarisme contra el civilisme i de l’emergència de propostes noves per a l’Estat espanyol i per a Catalunya.